

LODNÍ LÍSTEK DO RÁJE

Boarding Pass to Paradise

Bordkarte zum Paradies

כרטיס עלייה לגן-עדן

Peretz Béda Mayer & Fritz Haendel

Curator – Elena Makarova, Israel

Designer – Georg Schrom, Vienna

Multimedia – Efim Haim Kuchuk, Israel

<http://www.makarovainit.com/>

The artworks of **Peretz Béda Mayer** (1906–2002) born in Hodonín, Moravia, and Fritz Haendel (1910–1945) from Liberec, Bohemia, were first shown in Terezin Memorial in 2005. (See the information at http://www.makarovainit.com/bedya/exhibition_index.htm.)

The present, second exhibition of Mayer's and Haendel's art opens July 11, 2006 in two Prague galleries, S.V.U. Mánes Diamant (Spálená 82/4) and Millenium (Praha 1, Tržiště 5/370). The opening ceremony takes place at 18.00 in Manes Diamant Gallery.

Both English catalogue *Boarding Pass to Paradise*, and Czech catalogue *Lodní lístek do ráje* are available. Documentary films are shown at the exhibit.

Peretz Béda Mayer attended the Academy of Art in Prague and was known in the 1930s as a skilled book illustrator at the Synek publishing house. His paintings of that time, done in the style of German Expressionism, were destroyed during the war.

In 1940 Bedřich met **Fritz Haendel**. Together with other 1,600 Czech and Austrian Jews, they fled **Nazi Europe**, sailing from Bratislava down the Danube on small paddle-steamers to the Black Sea and then on the SS *Atlantic* to Palestine. During the perilous voyage some refugees died; nevertheless, the British authorities did not let the illegal immigrants stay in

Palestine and shipped them to a detention camp in Mauritius, an island near South Africa.

The **Atlantic voyage** and detention in **Mauritius** were reflected in plenty of drawings, woodcuts, and cartoons by the two friends. Tragically, Haendel committed suicide in 1945.

“Fritz was a few years younger than me,” BÉda recollected, “but I saw him as my guiding star. He was so brilliant, so practical, so positive, so innovative! What made him so attractive was that wry, irrepressible sense of humor of his that came to the fore even when things were grimmest. Fritz’s weapon for dealing with the idiocy of British colonial officialdom was a pencil. He could sum the whole thing up in a few pencil strokes and produce a cartoon any top newspaper would be proud of.”

Back in **Palestine/Israel** Mayer resumed painting, despite the hard economic situation, but was never accepted by the establishment.

Elena Makarova from Jerusalem is an author of almost thirty books comprising art education and history of the Holocaust, novels and short stories, plays, documentary film scripts, exhibition catalogues. Her works about cultural and spiritual resistance in survival settings are well known. Makarova’s books *Univerzita přežití, přednášková činnost v Terezíně* and *Friedl Dicker-Brandeisová (1898–1944)*, along with many articles, were published in Czech Republic.

She “discovered” the 90-year-old artist while researching art in the Terezín ghetto, as she found a drawing of BÉda’s older brother, the Prague architect Leo Mayer, who was incarcerated in Terezín and later died in Auschwitz. She met BÉda in an old people’s home in Herzliya, Israel, and was charmed by his talent, wisdom and inexhaustible sense of humor.

Contacts: Lucie Gočárová, S.V.U. Mánes Gallerie Diamant: tel.: 224930324, mobile: 608069893, email: svumanes@seznam.cz.

Elena Makarova: mobile: 736744180, email: sfmakarov@yahoo.com.

LODNÍ LÍSTEK DO RÁJE

Peretz BÉda Mayer & Fritz Haendel

Vernisáž výstavy proběhne 11.07.2006 v 18.00 hodin v Galerii SVU Mánes Diamant, Spálená 82/4, Praha 1

Dílo **Peretze Bédy Mayera** (1906 – 2002), narozeného v Hodoníně, a **Fritze Haendela** (1910 – 1945), původem z Liberce, bylo u nás poprvé představeno na výstavě, která proběhla v Památníku Terezín v roce 2005. Peretz Béda Mayer studoval na pražské Akademii výtvarných umění a ve 30. letech působil jako ilustrátor Synkova nakladatelství. Jeho díla vytvořená ve stylu německého expresionismu byla však za války zničena.

V roce 1940 se Béda Mayer seznámil s Fritzem Haendelem. Spolu s dalšími šestnácti sty českými a rakouskými Židy prchajícími z nacistické Evropy se dostali na malých parnicích po Dunaji z Bratislavy až k Černému moři a dále se plavili na přestavěné řecké nákladní lodi *Atlantic* do Palestiny. Během strastiplné cesty část uprchlíků zemřela. Zbývajícím běžencům britské úřady zamítly vstup na palestinské území a odsunuly je do britského internačního tábora na ostrově Mauricius v Indickém oceánu, poblíž jihoafrických břehů. Plavba na *Atlantiku* a uvěznění na Mauriciu se odrazilo v řadě kreseb, dřevořezů a karikatur, které oba přátelé vytvořili. Haendel se však nedokázal vyrovnat se životem v zajetí a spáchal v roce 1945 sebevraždu.

„Fritz byl o pár let mladší,“ říkal Béda, „ale já jsem na něj pohlížel jako na svůj vzor. Byl tak vzdělaný, praktický, optimistický a tvořivý! Nikdy jsem nikoho podobného nepotkal! Přitahoval mě jeho nezkrotný a sarkastický smysl pro humor, který se projevoval i za těch nejstrašnějších situací. Jeho zbraní proti tuposti britské koloniální byrokracie byla tužka. Dokázal shrnout celou situaci několika tahy a vytvořit takovou karikaturu, za kterou by se nemusely stydět žádné noviny.“

Po návratu do Palestiny (Izraele) se Béda navzdory těžké materiální situaci znovu pustil do malování, nikdy se však nestal oficiálně uznávaným umělcem.

Autorka tohoto multimediálního projektu **Jelena Makarovová** z Jeruzaléma je autorkou téměř třiceti knih a stála u zrodu mnoha mezinárodních projektů na téma kulturního a duchovního odboje. Její kniha *Univerzita přežití*, přednášková činnost v Terezíně a katalog výstavy

„Friedl Dicker-Brandeisová (1898–1944)” pořádané v Českém Krumlově byly stejně jako řada článků přeloženy do češtiny.

Při studiu výtvarných prací z terezínského ghetta objevila Jelena Makarovová kresbu Bédova staršího bratra, pražského architekta Lea Mayera, který byl vězněn v Terezíně a později zahynul v Osvětimi. Byla to stopa, která ji dovedla k devadesátiletému umělci Bédovi Mayerovi, jenž v té době žil v domově důchodců v izraelském městě Herzliya. Oklouznil ji svým talentem, moudrostí a smyslem pro humor.

Kontaktní informací: Lucie Gočárová, S.V.U. Mánes Gallerie Diamant: tel.: 224930324, mobil: 608069893, email: svumanes@seznam.cz.
Jelena Makarovová: mobil: 736744180, email: sfmakarov@yahoo.com.
Website: <http://www.makarovainit.com/>